

Онлайн курс за практикуващи юристи и здравни специалисти „Ключови принципи на правата на човека в биомедицината“

Контекст и цел

Развитието на биологията и на медицината, включително в полето на новите технологии, доведе до впечатляващ напредък в областта на здравеопазването. Тези развития обаче повдигат етически въпроси, свързани с физическите лица и със защитата на правата и достойнството на тези лица.

Подобни етически, а в много случаи и правни въпроси възникват в различни области като съгласие за медицинска намеса, право на достъп до личното здравно досие, въпроси, свързани с асистираната репродукция, прибягване към даряване и трансплантация на органи или тъкани, и други.

Системата на Съвета на Европа за защита на правата на човека отговаря по различни начини на тези развития:

- През 1997 г. е приета Конвенцията за правата на човека и биомедицината. Нейните разпоредби са пояснени и допълнени с Допълнителни протоколи по конкретни теми.
- Европейският съд по правата на човека разглежда растящ брой дела, свързани с някои от тези въпроси, като се позовава на Конвенцията от Овиедо.
- Налице е също така значителен корпус от необвързващи правни инструменти, приети от Комитета по биоетика и от други комитети или органи на Съвета на Европа, който функционира като референтен на международно равнище.

Целта на курса е да разгледа тези въпроси и да запознае по-отблизо практикуващите юристи и здравните специалисти със съответните документи и инструменти под форма, която отчита сериозния недостиг на време, при който те работят в ежедневието си. По-специално, той е предназначен да съдейства и на практикуващите юристи, и на здравните специалисти да разберат добре ключовите принципи на правата на човека, свързани с тяхната работа в полето на биомедицината.

Темите се разглеждат в практически план чрез използването на видеоматериали, интерактивни екрани, представяния на случаи от практиката, тестове за знания и упражнения за анализ.

Курсът включва и глосар с определения на основните концепции и понятия, необходими за следването му. Достъпът до глосаря е осигурен през целия курс.

Курсът е разработен през 2018 г.

Целева аудитория

Този курс има двойна целева аудитория:

- здравни специалисти и
- практикуващи юристи.

Той също така може да бъде използван като обучителен материал от други категории потребители като студенти по медицина и по право, персонал на национални институции за правата на човека и други групи или лица с изявени интереси в областта на правата на човека в биомедицината.

Структура на курса (8 модула)

---

1. **Въведение** (определения, международна правна рамка, принципи)
2. **Свободно и информирано съгласие** (определение, отказ или оттегляне, елементи и ограничения на свободното и информирано съгласие)
3. **Медицинска поверителност и защита на данни, свързани със здравето** (определение на данни, свързани със здравето, правна рамка, съгласие на пациента, ограничения на правото на неприкосновеност на данните, свързани със здравето, обработка на данните от здравни специалисти, право на пациента на достъп до здравна информация)
4. **Закрила на ембриона и репродукция** (основни виждания относно статута на ембриона, техники за асистирана репродукция, забрана на репродуктивно клониране, пренатална диагностика)
5. **Край на живота** (въведение, правна рамка, вземане на решения в терминални ситуации, оттегляне на съгласие за лечение, изкуствено хидратиране или хранене, предварително изразени желания, палиативна грижа)
6. **Генетични тестове** (въведение, различни видове генетични тестове, ограничения, принципи и правила, генетични тестове и лични данни, закрила на лица, които не могат да изразят съгласие, тестове, насочени пряко към потребителите, генетични данни и застрахователни цели)
7. **Биомедицински изследвания** (определение, правни принципи, етически принципи, правна рамка, информация и съгласие, безопасност: здравно обслужване и нови развития, информация и поверителност)
8. **Трансплантация на човешки органи и тъкани** (определения, етически и правни въпроси, правна рамка, общи принципи, вземане от живо лице, вземане от починало лице)

Разработване и прилагане на курса

Този курс е разработен съвместно от Европейска програма за обучение по правата на човека за практикуващи юристи (HELP) и Отдела по биоетика към Съвета на Европа. Моля, проверете на нашата платформа за електронно обучение дали курсът е наличен на Вашия език.

Достъп до онлайн курса

Примерният курс на английски език е достъпен безплатно в платформата за електронно обучение на HELP на адрес <http://help.elearning.ext.coe.int/>. За достъп до него е необходимо да създадете свой потребителски профил в HELP, ако все още нямате такъв (за 2 минути).